

Рајо ВОЈИНОВИЋ

ГУСЛАРЕВА ПЈЕСМА ЈЕ КОСОВСКА ЛИТУРГИЈА

Ово моје скромно слово о гулама започећу причом о једном мојем недавном доживљају. У манастиру Враћина на Скадарском језеру прије двадесетак дана сам се упознао с групом руских поклоника с којима сам подијелио нашу косовску муку. Док сам им објашњавао смисао косовског завјета, једна искушеница из те групе која намјерава да у Црној Гори прими монашки чин је задивљено казала:

«У боју на Косову, опредјељењем за Царство небеско, ви Срби сте уствари одбили да budete обични европски народ. Ви то и данас свједочите».

Иако су ме запањили тачност и јасноћа њеног запажања, прибрао сам се и казао:

«Да, управо тако. *Земаљско је за малена царство, а небеско увек и довека*».

Рекао сам им да је зато наш свети владика Николај говорио да је наш призив да будемо изнад Истока и Запада.

То смо ми, то је суштина нашег бића: мали народ с менталитетом великог народа, како је примијетио њихов академик Константин Никифоров. Баш зато савремени љубитељи царства земаљског кидишу да униште наш идентитет. Да нас учине, како каже наш митрополит Амфилохије, људима *мувљег памћења и памети*.

Косовски завјет је Српско Јеванђеље, то је наша Голгота, наше распеће, али и наша вјера у свенародно васкрсење. Без њега ми као народ не постојимо.

Српске гусле су велика светиња. Зашто? Зато што наш јуначки еп, она репрезентативна, Вуков(ск)а поезија – није ништа друго до Библија на српски начин. У њој имамо све. И Стари и Нови Завјет. Имамо старозавјетну борбу против зла, али и свенародни предокус царства небеског кроз драму звану Косовска Голгота. Та ће српска драма трајати, кажу гусле, *до судњега дана, кад ће Христос погледати своје*.

Несумњиво је у праву Рајко Петров Ного кад тврди да су све наше јуначке пјесме - о Косову. Ево и доказа. Стари Завјет води Новом Завјету, јер Нови Завјет није укидање, већ испуњење Закона и пророка. Исто тако, све наше сабље, ханџари и јатагани о којима гусле казују, све наше старозавјетне «косовске освете» као врхунски идеал имају косовско опредјељење за царство небеско. То начело врхуни нашим јуначким епом.

Православна литургија, то је свевремено и реално присуство драме Христовог доласка у овај свијет, Његовог распећа и васкрсења којим се хришћани причешћују из светог путира. А гусларево казивање о *табору честитога кнеза* је косовска литургија која увијек и изнова понавља драму српског опредјељења и страдања за Царство небеско. Прави српски гуслар - он је свештеник који начелствује том светом службом. Свака његова пјесма је по једно зачало из косовског јеванђеља које се свечано чита у току косовске литургије, што и њега и оне око њега води духовном причешћу *код бијеле Самодреже цркве*.

Јер, као што у Новом Завјету имамо тајну вечеру, тако имамо кнежеву косовску вечеру. И као што Јуда на тој вечери издајничким пољупцем цјелива Христа, тако и српски Јуда Вук Бранковић издајнички цјелива честитога кнеза.

А Лазар је једини кнез уз чије име обавезно стоји атрибут *честити*, због тога што је као народни вођа узрастао у *мјеру раста висине Христове*.

Зато се с гуслама не смијемо играти. И овом приликом желим да позовем српске гусларе да се у служењу гуслама чувамо фарисејског квасца. Не служе гусле нама и нашим сујетама, него ми њима и њиховој и нашој Косовској Истини. Свештеник – то је слуга Божјег олтара. Зато што је *слуга* он и *служи* свету *службу*. А пошто је, то смо већ рекли, и прави српски гуслар - свештеник који служи косовску литургију, то онда значи да је и он слуга, а не господар. Зато више размишљајмо о гуслама, а мање о нашим гусларским таштинама.

Христос овако каже: *иштите прво царство небеско и правду његову, а остало ће се придодати*.

Манимо се гусларске таштине и нашег псеудороминтичарског сукања јуначких бркова, нашег често површног и на моменте чак и примитивног односа према овој нашој великој националној светињи.

Будимо достојни прејемници Вишњића, старца Милије и Подруговића.

Старцу Милији није чак ни презиме запамћено. Не зато што то Вук није хтио, већ врло вјероватно стога што сам Милија није сматрао битним да му га саопшти.

Најприје ће бити да је старац Милија осјећао да је од његовог презимена много важније оно што је Вуку саопштио и овај то од њега записао.